

teatrul de amatori

FĂLTICENI

DIN MUNCA NOASTRĂ, A AMATORILOR...

În Fălticeni, îndată după 23 August, a luat ființă, ca în mai toate părțile țării, o interesantă și entuziastă mișcare teatrală de amatori. Piese ca : *Revizorul*, *O noapte furtunoasă*, *O scrisoare pierdută*, *Năpasta*, *Mama* (după romanul lui Maxim Gorki), *Pe sub castanii din Praga*, *Chirița în provincie* și altele au fost prezentate cu mai mult sau cu mai puțin succes, dar totdeauna cu însuflețire, pe scenele locale în interpretarea actorilor amatori din rindul cărora au făcut și fac parte muncitori, elevi, funcționari, cadre didactice...

În ultimii ani, după înființarea Casei raionale de cultură, îndrăgostiții de scenă s-au strâns în cercul dramatic înființat pe lângă această instituție și au prezentat piese ca : *Pentru fericirea poporului*, *Gaițele*, *Negustorie cinstită*, *Nemaipomenita furtună*, *Dreptatea lui Cuza Vodă...* În prezent se găsește în repetiție lucrarea lui Ernest Maftei, *Răzeșii lui Bogdan*.

Cum am mai spus, amatorii fălticeni au înregistrat adeseori succese remarcabile. Comedia *Gaițele*, de pildă, s-a jucat de șapte ori și de fiecare dată cu sala plină,

Cu *Nemaipomenita furtună* a scriitorului Mihail Davidoglu ne-am prezentat la primul Festival bienal „I. L. Caragiale” și am înregistrat pentru început rezultate care ne-au dat aripi: ne-am clasificat în frunte la etapa regională, am făcut un joc bun la etapa interregională de la Bacău și ne-am clasificat pentru finală, iar la București, jocul nostru a plăcut spectatorilor și cronicarilor, ca și tov. Mihail Davidoglu însuși, care în convorbirea pe care a avut-o cu echipa, și-a manifestat bucuria că amatori din Fălticeni se mișcă pe scenă fără prea multe stângăcii, că au un vădit simț pentru artă. Spectacolul nostru a plăcut și juriului, care a răsplătit cu premii speciale pe actorii Dumitru Ion și Dascălu Marioara, ca și pe instructorul echipei.

Dar, faza finală a fost în același timp pentru noi și un bogat schimb de experiență, din care am avut multe de învățat.

De altfel, am avut multe de învățat din toată munca desfășurată în cadrul Festivalului bienal „I. L. Caragiale”. Nu greșesc dacă socotesc munca aceasta o adevărată cotitură în mișcarea amatorilor de teatru. Lipsurile s-au arătat și ele. Și-i bine că s-au arătat, pentru că astfel pot fi mai ușor lichidate. Asupra câtorva din aceste lipsuri aș vrea să mă opresc.

Iată, de pildă, în cadrul pregătirii pentru Festivalul bienal, s-a făcut simțită necesitatea ajutorului din partea teatrelor de stat, din partea actorilor profesioniști. Am simțit și noi nevoia, după cum au simțit-o și alte echipe de amatori, din alte părți ale țării. Și ajutorul acesta a fost dat în multe părți.

Dar cum trebuie dat? Sint de părere că cea mai bună formă de ajutorare e aceea când același actor, pe o perioadă de timp mai îndelungată, sau cel puțin pentru timpul cât se pregătește o piesă, se ocupă de echipa respectivă de amatori. În felul acesta, se asigură unitatea de stil în joc, unitatea viziunii regizorale, creșterea și încheierea organică a spectacolului.

Echipa noastră n-a fost ajutată în felul acesta. N-a fost ajutată propriu-zis în nici un fel. Ne-am descurcat cum am putut și cum ne-am priceput. Sau poate adeseori cum *nu ne-am priceput*. E drept că ajutorul e și cam greu de dat la noi: nu avem nici un teatru de stat în apropiere, iar teatrul din Botoșani, recent înființat, e copleșit de munca și sarcinile inerente începutului. Abia în ultimele săptămâni înainte de fazele interregională și finală, la intervenția Secției regionale de învățămînt și cultură, ne-au vizitat, pe rînd, doi actori din Capitală și unul de la teatrul din Botoșani. Toți acești actori, însuflețiți de un adevărat spirit tovarășesc, au stat la noi câteva zile, ne-au comunicat lucruri deosebit de interesante, ne-au sfătuit. Toți trei au lucrat direct cu oamenii, asistînd la repetiții, dînd indicații de regie, explicînd și adîncînd anumite fragmente din text, ini-

fiindu-ne în anumite măiestrii actoricești. Actorii amatori au rămas încințați de competența și căldura cu care li s-a dat acest ajutor. Dar... rezultatul final n-a fost cel așteptat. Adeseori, indicațiile unuia veneau în contradicție cu ale altuia, sau contraziceau linia regizorală inițială pe firul căreia s-a structurat întregul joc al actorilor. Și desigur, lucrul nu e de mirare. În interpretarea unui rol ca și în încheierea unui spectacol, sint nenumărate variante și posibilități, în ceea ce privește mișcarea pe scenă, tonul, expresia feței, felul de a asculta pe altul etc. ...

Dar, în condițiile mai multor sfătuitoari, cum am avut noi, a apărut deruta, dezorientarea, dezarticularea jocului, desfacerea lui din sudurile inițiale, măcinarea unității interioare și exterioare. A fost nevoie să ne întorcem la jocul de bază cu care eram obișnuți și să ne străduim să selectăm și să asimilăm organic numai ceea ce se arăta în consonanță cu jocul pe care-l deprinsesem. Altele ar fi fost rezultatele, cum am spus, dacă am fi avut ajutorul de la început, înainte de formarea deprinderilor și dacă acest ajutor ar fi fost dat de un singur actor. Că este așa, s-a văzut la faza finală, unde echipele pregătite în mod consecvent de același actor profesionist sau regizor (mă refer la unele echipe bucurestene și la echipa de la Tg. Ocna) au excelat prin ritm susținut, bună dicțiune, echilibru între întreg și părți, armonie între diferitele componente ale spectacolului ca: joc, costumație, decor, recuzită etc. Se vede bine că toți acești factori din care se încheagă un spectacol se încadrează firesc, fără stridențe, în o singură viziune artistică a unui singur sfătuitor.

O problemă care trebuie rezolvată de urgență pentru a îmbunătăți activitatea echipelor de amatori, e fără îndoială cea privitoare la repertoriu. Repertoriul potrivit pentru echipele de amatori e sărac. E cu mult în urma vieții. Ce uriașă bogăție de aspecte în viața noastră nouă, dar ce puțin sint oglindite aceste aspecte în piesele de teatru recomandate echipelor de amatori. Amatorii fălțiceni au simțit din plin lucrul acesta. Luni de zile s-au frâsuit în alegerea unei piese potrivite cu care să se prezinte la Festivalul bienal. Am citit împreună aproape toate p'esele privitoare la colectivizarea agriculturii, dar de fiecare dată am trăit sentimentul amar că piesele respective, cu puține excepții, n-au prins esențialul, sau dacă l-au prins, nu l-au exprimat cu vigoare artistică, convingător.

În cele din urmă, m-am oprit la *Nemai-pomenita furtună*. Cred că la alegerea ace-

tei piese a contribuit mult prestigiul de care se bucură tov Mihail Davidoglu în rindul actorilor amatori. Ei îl iubesc și privesc cu admirație pe cel ce a scris *Mirerii, Horia, Cetatea de foc*.

Dar, în ceea ce privește piesa *Nemai-pomenita furtună*, lucrurile n-au mers cum ar fi trebuit. Amatorii au înțeles îndată și au simțit că piesa are lipsuri serioase. Tovarășul Dumitru Ion, actorul amator care l-a interpretat cu însuflețire și cu multă personalitate pe bătrînul cioban Ciorogariu, s-a simțit în permanență stingherit de nenumăratele cruci, rugăciuni și invocări ale celor mai diverși sfinți din calendar, la care l-a obligat autorul. Ba o dată, tov. Dumitru s-a supărat de-a binelea: avînd de înșirat un pluton întreg de sfinți printre care și pe sfîntul Vavilă, a spus din greșeală „sfîntul Davila”. Alteori tovarășul Dumitru se oprea din joc și exclama dezolat: „nu merge, măi fraților!” Pasămite, omul simțea că între dirzenia de piatră a omului de la munte, îndrăgit de viața nouă, capabil să-l rupă de la inimă pe fiul său ticălos, și între misticismul cu care l'a înzestrat autorul, e o contradicție fundamentală, de neimpăcat.

Și aș vrea să mă mai opresc la un aspect al muncii amatorilor. Membrii cercului dramatic din Fălțiceni au hotărît, încă de acum cîțiva ani, să se diste la toate spectacolele teatrale prezentate de echipele de profesioniști, să le urmărească cu atenție, apoi să se adune la Casa de cultură și să discute pe marginea spectacolului, să-l analizeze. E un lucru bun acesta. Dă rezultate. Amatorii noștri au învățat o mulțime de lucruri. Bine organizate, aceste vizionări de spectacole și urmate de discuții bine orientate formează un adevărat curs de inițiere a amatorilor în arta scenei. Neajunsul constă în faptul că de multe ori echipele care vin nu prezintă spectacole de calitate. Cu excepția tovarășilor de la teatrul din Bacău, care vin întotdeauna bine pregătiți, celelalte echipe se prezintă oboseite, plictisite, cu neglijență în decoruri, în costumație, în dicțiune, în trăirea interioară. Se vede bine că cuvintele sint spuse mecanic, ca niște găleți care ies la suprafața fîntîni mereu goale!

Cred că e o datorie a echipelor de profesioniști, să nu uite că, atunci cînd prezintă un spectacol într-un orașel ca Fălțiceni, sint urmărite cu interes și dragoste de marea masă a spectatorilor și că în rîndul acestor spectatori sint și actorii amatori care vor neapărat să învețe cite ceva.

Prof. V. Popa
instructor artistic